

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ПРАКТИКУМ „ОРТОПЕДИЈА СО ТРАУМАТОЛОГИЈА”
ОД ДОЦЕНТ Д-Р ЈАСМИН ЦИРИВИРИ, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр.2002-36/39 од 252. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки, одржан на 1.2.2021 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р **Мирче Симеонов**, редовен професор во пензија;
- д-р **Љупчо Каревски**, редовен професор во пензија,
за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Практикум ортопедија со трауматологија” од доцент д-р Јасмин Циривири, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебното помагало „Практикум –Ортопедија со трауматологија“ е намената за студентите од студиските програми Општа медицина, Медицински сестри и Физиотерапевти по предметот Ортопедија со трауматологија, кои студентите го слушаат во деветтиот, односно петтиот семестар со вкупен расположлив фонд на време 2 ЕКТС x 30 часови= 60 часови, од кои за предавања-теоретска настава се предвидени 20 часови, за вежби 20 часови, и по десет часа за проектни задачи и самостојни задачи, како и 60 часови за домашно учење или неделно два часа теоретска настава и два часа практични вежби. Практикумот „Ортопедија со трауматологија“ е во согласност со наставната програма и ја опфаќа наставната материја која е предвидена за практичниот дел од предметот Ортопедија со трауматологија и претставува основно учебно помагало од каде што студентите можат да стекнат со основните информации од клиничкиот преглед на локомоторниот апарат кој е предмет на изучување од оваа област.

Податоци за обемот на ракописот: Практикумот по Ортопедија со трауматологија содржи 36 страници, ги опфаќа основните информации за ортопедски клиничкиот преглед со кој се среќаваат лекарите во својата пракса, материјата е јасно претставена, содржи голем број на слики кои го дополнуваат текстуалното изразување и според обемот и содржината ги задоволува критериумите адекватно на бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Учебно помагало во облик на практикум досега не е објавен на Универзитетот „Гоце Делчев“ и истата претставува корисно помагало во стекнувањето на основните информации од областа на ортопедијата со трауматологија за студентите од предвидените студиски програми.

Краток опис на содржината: Практикумот ги содржи следните наслови:

1. **Ортопедски преглед** овој дел од практикумот воведува во клиничкиот ортопедски преглед со посебен акцент на инспекцијата со нејзините специфичности во ортопедијата, споредбата со здравиот зглоб за брза ориентација на воочување на промената, потоа палпацијата, каде што јасно е наведено кои информации треба да ги добие испитувачот при оваа постапка која ќе го насочи во понатамошните ивентигации, како би можел правилно да го дефинира ортопедскиот проблем. Исто

- така, наведено е дека прегледот задолжително треба да ги опфати и испитувањата на движењата кои се специфични за секој зглоб посебно, особено при прегледот на лигаментарниот и менискалниот апарат на коленото, како и статиката на одење и стоење при нарушувања на функцијата на носечките екстремитети.
2. **Инвестирација на радиолошкиот наод** го насочува испитувачот во основните принципи при радиолошкото читање на направената ртг слика, кои овозможуваат брза ориентација на фокусирање на промената, како и попрецизно толкување на одредени специфичности карактеристични за ортопедските заболувања и траума.
 3. **Дополнителни дијагностички процедури** се наведува дека не се секогаш потребни, но најчестите скрининг тестови ги опфаќаат следниве испитувања: Седиментација со ЦРП, ККС со биохемија, серумски вредности на калциум, фосфати и алкална фосфатаза, серумски вредности на уремична киселина и РТГ на градни органи.
 4. **Специфични ортопедски клинички преглед** е вториот дел на практикумот во кој се опфатени поединечно спецификите при вршење на клиничкиот преглед на секоја регија посебно.
 5. **Ортопедски клинички преглед на лакотниот зглоб** започнува прво со визуализација на лакотниот регион, потоа се напоменува анатомската поставеност и продолжува со специфичните испитувања на лакотната регија од анатомски и функционален аспект.
 6. **Ортопедски клинички преглед на рамениот зглоб** започнува со анатомските карактеристики на рамената регија па продолжува со физиолошката подвижност на зглобот и се наведени прецизно и јасно специфичните тестови кои се потребни да се изведат за да се добие претстава кои анатомски структури се променети за да може истите да се потврдат со пософистицирани дијагностички постапки.
 7. **Ортопедски клинички преглед на рачен зглоб и дланка**, исто така, започнува со инспекцијата на дланката и рачниот зглоб, потоа се наведени спецификите на преглед на функцијата на малите зглобови како и функцијата на сложениот тетивен апарат кој игра огромна улога во нормалното функционирање на дланката како најсложен функционален дел на локомоторниот апарат.
 8. **Ортопедски клинички преглед на колк** се осврнува на почетокот на палпацијата на одредени анатомски структури на регијата на колкот, потоа продолжува со функционалните испитувања на зглобот на колкот со внимание на одредени мускулни групи и на крајот завршува со специфичните испитувања кои укажуваат на функцијата на мускулно-тетивно-зглобната структура. Поглавјето е богато со илустрации кои сликовито помагаат во поедноставување на практичната изведба на овој преглед.
 9. **Ортопедски клинички преглед на коленото** е со посебно внимание обработен, авторот се посветил да стави акцент на овој клинички преглед како особено важен, затоа што самото колено покрај коскените структури го сочинуваат и лигаментарни и менискални структури кои се обложени со синовијално-фиброзна капсула и над неа тетиви. Сите овие структури се невидливи за рентгенолошките класични испитувања и заради тоа правилното изведување на специфичните тестови за коленото се од голема важност да се процени дали се неопходни пософистицирани и финансиски поскапи испитувања за потврдување на работната дијагноза. Исто така и ова поглавје е богато со илустрации кои го олеснуваат изучувањето на правилната изведба на тестовите.
 10. **Ортопедски клинички преглед на скочен зглоб и стапало** е последниот дел од практикумот и тој започнува со вообичаениот редослед-анатомски структури, потоа продолжува со опис на опсегот на движења во сите подвижни зглобови на скочниот зглоб и стапалото, се надоврзува со испитување на тетивно-лигаментарниот апарат и на крај ги опишува текстуално и сликовито специфичните тестови за оваа регија со што испитувачот добива комплетна слика за функционалната состојба.

ЗАКЛУЧОК

Практикумот по Ортопедија со трауматологија од доцент д-р Јасмин Циривири претставува корисно учебно помагало за студентите од студиските програми кои го изучуваат ова поле од медицината, кои можат да се стекнат со солидни информации за вршење на клинички преглед во ортопедијата, да добијат јасна претстава за потребата на изведување на одредени специфични тестови и е во согласност со наставната програма. Ракописот ги задоволува критериумите за објавување како практикум по предметот Ортопедија со рауматологија.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Мирче Симеонов, редовен професор во пензија, с.р.
Д-р Љупчо Каревски, редовен професор во пензија, с.р.